

Telegraful Roman

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

Abonamentul:

Pe un an 32 coroane.

Pe șase luni 16 cor. — Pe trei luni 8 cor.

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul Inserțiunilor, după învoială**Abonamentele și inserțiunile**

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Prima orientare

Sub puterea întâmplărilor din urmă, întâmplări chemate să schimbe fața țării, intelectualii români din Sibiu s-au strâns la glasul venerabilului președinte al Asociației, dl Andrei Bârseanu, pentru a hotărî asupra datoriei ce ni-o aduc valurile întâmplărilor.

Adunarea ținută Joi la 6 ore d. a. sub președinția d-lui Andrei Bârseanu a delegat din sinul ei un comitet executiv care să fie în permanență și în strânsă legătură cu comitetul executiv al partidului național român, priveghind desfășurarea evenimentelor și sfătuindu-se să dea mulțimii dela sate îndrumări de orientare sănătoasă.

Primul pas într-o orientare noastră il compoartă apelul ce-l publicăm mai la vale.

Cetățeni! Frați Români!

Mari schimbări se petrec în preajma noastră. Intocmirile de până acum s-au prăbușit și, în locul lor, un sfat național a luat în mână conducerea destinelor națiunii maghiare propovînd libertatea popoarelor și pacea lumii.

Ce vom face noi, frați Români, în aceste ceasuri grele?

1. Înținta poporului românesc e limpede precizată prin hotărârea luată în 12 Octombrie, de Comitetul executiv al partidului național român. Națiunea română, conștie de drepturile și datorințele sale, se simte îndreptățită și grăi ea, prin sine însăși, fără de nici o mijlocire, către națiunile libere ale lumii. Interesele națiunii române le poate reprezenta numai adunarea națională ori oamenii anume aleși de aceasta, iar până la întrunirea ei Comitetul executiv al partidului național român.

2. Tot mai de aceea ne îndreptăm către voi, fraților, aducându-vă la cunoștință, că fruntașii românilor din Sibiu, cumpărând bine situația au ales un comitet de zece membri, pentru a susține legătura cu Comitetul național și pentru a lămuiri în privința datorinței lor, pe fruntașii satelor noastre. Orcine ar avea, deci să întrebe sau să afle ceva ca să se poată dumeri, să se adreseze către biroul acestui Comitet (Casina română, Str. Șaguna 8.)

3. Dar și până când va izbuti națiunea română să-și croiască drumul său pentru viitor, cu dragoste ne îndreptăm către voi, frați Români din comitatul nostru, îndemnându-vă să dovedi vrednici de darul dumnezeesc al libertății. În pace și în liniște să așteptăm desfășurarea lucrurilor! Cu sfîntenie să respectăm persoana și avereua tuturor concetățenilor noștri, de orice națiune și de orice lege. Piară dintre noi orice simț de răutate și orice gând de viclenie! Copiii luminați ai libertății nu suferă nici măcar umbra nedreptății.

Cetățeni! Frați Români!

Plini de puternică încredere în viitorul națiunii române, să mulțumim lui Dumnezeu, că ne-a învrednicit să vedem răsărit și pentru noi soarele libertății. Intr-un gând și într-o simțire să ne închinăm în fața mărețului răsărit.

Membrii comitetului:

Andrei Bârseanu,

Dr. Ilie Beu,

Dr. Ioan Broșu,

Ioan Lăpedatu,

Dr. Lucian Borcea,

Dr. Silviu Dragomir,

Dr. Octavian Russu,

Dr. Nicolae Bălan,

Nicolae Ivan,

Dr. Ioan Stroia.

Stările interne în țară

Știrile mai nouă vestesc, că o seamă de politicieni maghiari în frunte cu contele Károlyi au răsturnat felul de ocârmuire din țară. Constituindu-se în consiliu național unguresc — bunăoară ca rușii în soviet — au declarat — mai ales sub influența veștiilor sosite din Austria ca împăratul ar fi abzis și Austria declarată de republică — și ei Ungaria de republică. Declarația aceasta au adus-o la cunoștința tuturor orașelor, comitatelor și comandanților militari, cerând dela toți supunere și ascultare față cu consiliul național unguresc.

In Budapesta cei dintâi care au sprijinit consiliul lui Károlyi, au fost polițiștii, apoi o parte din miliție, care înarmându-se a silit toate comandele militare din Budapesta să se supună consiliului național maghiar. Vărsări mari de sânge nu s-au provocat.

Despre regele Carol nu știm nici astăzi nimic cu pozitivitate. Unele știri vorbesc că ar fi în Schönbrunn, aiteie că fi cartierul militar, adecă la front, că ar fi numit pe contele Károlyi de ministru-președinte, care apoi prin arhiducele Iosif ar fi fost absolvat de sub puterea jurământului, și că formându-și guvern a luat puterea de stat în mâna sa. Fapt este că prin circulație se adreseză tuturor locuitorilor din țară, să asculte și execute poruncile guvernului său.

Legătura telegrafică și telefonică e deranjată astăzi, că nici astăzi nu putem vedea limpede situația politică a țării. Știm, că soldații dela fronturi și din garnizoane pleacă care cum poate către satele lor, fără să-i împiedice cineva, că ofițerii și soldații și-au rupt rozelete împăratești, înlocuindu-le cu cocarde naționale: românești, ungurești și a. s. a.

Károlyi către slovacii. În numele Consiliului Național maghiar, contele Mihail Károlyi a telegrafat Consiliului Național slovac în T. S. Martin următoarele:

Poporul maghiar și poporul slovac n'au fost despărțite de olătă prin ură și prin deosebiri de interes. Popoarele acestea au fost despărțite numai prin o politică criminală a unei îndărzițe domnii de clase, care a păgubit de-o potrivă și pe slovacii, și pe maghiari. Poporul maghiar nu se identifică nici de către trecutul acesta; ci, dimpotrivă, va face totul, pentru a stări din fundament domnia nelegită de clase. Noi stăm pe punctul de vedere, că fiecare popor are dreptul sfânt de a hotără el însuși asupra sa. Convingerea noastră este, că poporul slovac și maghiar trebuie să trăească în pace și frățească înțelegeră. Dorim Consiliului Național slovac o lucrare înțeleaptă și reușită, ear poporului slovac un viitor frumos, fericit și liber.

Unirea ceho-slovacă. Președintul consiliului național slovac în T. S. Martin a convocat pentru Miercuri o ședință. Invitații au fost numai bărbații aceia dintre politicienii slovacii, cari în trecut au manifestat o atitudine pronințiată națională. Au venit la ședință reprezentanți din 5 comitate: din Arva, Liptó, Turotz, Trencin și Sohl. După o sfâtuire mai lungă s'a hotărât una-

nim să se susțină unirea națională ceho-slovacă și să se ceară înființarea statului ceho-slovac, conform principiilor lui Wilson, primite și de nota mai nouă a lui Andrassy. Hotărârea aceasta a consiliului național slovac s'a publicat, în formă de apel, în ziarul *Narodni Nowine*.

Dumnezeu s'o ierte

Sub acest titlu scrie *Glasul Bucovinei* din Cernăuț următoarele:

Ne gândim în clipele acestea la zguduitoarea tragedie a Moldovei și a bunului ei Vodă, când în contra voinei lor și în ciuda tuturor protestelor lor, Bucovina detrunchiată a fost împreună cu monarhia habsburgică.

Anexiunea aceasta a fost firește foarte motivată din punct de vedere al Austriei vechi și al diplomației ei de atunci. Dar nu va mai trece multă vreme, acum când principiile concretezate în condițiile de pace ale președintelui Statelor Unite încep a stăpâni toate mințile luminate ale lumii, și alte generații, care nu vor mai fi apucat netrebnicia timpurilor noastre, răsfoind documentele privitoare la târgul făcut între Viena și Constantinopol, de abia că vor mai pricepe, cum de său putut uză cândva mijloace diplomatice atât de *imorale*, spre a sporii hotarele unui vechi și glorios imperiu.

Părinții noștri și-au iubit patria și sufletele lor s'au cutremurat de îngrijorare și durere, când dintr-o dată s'au văzut ajuși sub noua stăpâniere. Dar li s'au dat asigurări linișitoare, că vor putea trăi în deplină libertate, că nu li se va crea o situație inferioară față de ceilalți cetățeni ai monarhiei, că în țara aceasta nu se va admite nici o schimbare în detrimentul vieții lor culturale și naționale, și moldovenii de odinioară și-au dat silința cea mai mare de a deveni buni patrioți austriaci pe pământul Bucovinei. În Octombrie 1777 se adunase toată țara, însuflețită de atâtea promisiuni mari, să facă jurământul de credință împăratesei din Viena. Numai popa Andrei din Uidești, apăsat de neincredere, n'a pornit la Cernăuț...

De fapt, promisiunile nu au fost împlinite. Țara a fost împănată de limbi străine și situația noastră etnică s'a schimbat tot mai mult în defavorul nostru. Noi am incetat din capul locului de a mai fi stăpânitorii țării noastre, căci toată administrația a încăput pe mâni străine, noi fiind admisi cel mult în situații inferioare.

Cu onoruri au fost înzestrăți dintr-o doară cei slabii de înger, renegarea și lipsa de dragoste de neam în rândurile noastre, care deformă caracterele, trecând de obicei în ochii ocârnătorilor de o mare virtute. Ni s'a luat dreptul de a ne întocmi biserică noastră după placul nostru, congresul ei a fost disolvat încă înainte de a-și începe activitatea, episcopii ei au fost săliți tot mai mult de a se supune dictatului guvernului, cu ave-

rea noastră bisericească guvernul gospodărește cum vrea.

Noi am ajuns străini în biserică strămoșilor noștri, care astăzi românească nu mai este. Părerea noastră nu ne-am putut o rostii nici odată cu toată hotărârea, căci de cele mai multe ori n'am putut alege deputat pe cine n'a fost ocrotit de baioneta jandarmului. Tânărul nostru a fost lăsat la discreția funcționarului străin și primarii noștri și astăzi trebuie să îscălească acte scrise într-o limbă *pe care ei nu o pricepe*, în sate ale căror vechi nume românești au fost schimbotate.

Românului nu-i este îngăduit să-și facă în școală toată instrucția în limba *maternd*. Aceasta este un privilegiu al concetăeanului german, polon, ceh sau italian, inadmisibil până acum pentru românul bucovinean. Ba în timpul din urmă ni s'a cerut chiar, să aplicăm literaturii părinților noștri faimoasele metode ale cenzurei austriace.

Si a venit răsboiul, și atunci în țara noastră am văzut clocoind ura în jurul nostru. Cu toate că acest răsboi ni-a impus cele mai amare jertfe, am fost suspicioați, umiliți, arestați, pălmuiți și scuipați la drumul mare, tărări din temniță în temniță, fără de nici o vină, încât mulți dintre noi, și chiar dintre cei mai buni, și-au luat lumea în cap.

Astfel s'a făcut tot posibilul, și recunoaștem că intențiunile aranjatorilor au fost poate căte odată cele mai patriotice, ca în inimile noastre să se adune tot amarul.

Dar izvorul năcăzurilor noastre n'a fost desigur numai patriotismul ocârmitorilor, al mai marilor noștri. Făcând aceste observări, nu ne gădim la un anume personaj, ci la aparatul întreg pus în fruntea acestei țări, în totalitatea lui, cu organizația lui complexă, stăpânită totuși pretutindeni de același spirit.

Cum să ne încredem în patriotismul neprihănit al ocârmitorului care, în această țară care găsește de păduri, nu ne poate da lemnul trebuit pentru refacerea gospodăriilor devastate de furia răsboiului, și încheie contracte de vânzare a lemnelor acestora păgubind statul, pe care îl reprezentă cu multe milioane, și lasă cetățenii acestuia fără de adăpost?

Cum să admirăm patriotismul ocârmitorului care ne lasă fără de pânea cea de toate zilele, când pe la noi trece drumul atâtorealimente, care

pleacă spre apus chiar până dincolo de hotarele monarhiei?

Cum să ne încălzim de patriotismul ocârmitorului care s'a arătat neputincios de a scăpa de atâta neajunsuri țărării noștri, ori de căte ori treceau prin satele lor chiar armatele noastre?

Cum să recunoaștem patriotismul ocârmitorului, care lovește atât de crud în bătrânu nostru mitropolit, cu toate că acesta o viață întreagă aproape n'a avut alt ideal, decât ca să-și servească cu credință guvernul și observă la destituirea lui un procedeu, care a stârnit indignarea până și a episcopatului catolic?

Nu, numai din considerații patriotice n'au izvorat năcăzurile noastre!

Au fost multe panamale în Bucovina și adese ni-au adus aminte de cuvintele lui Ioan Budai-Deleanu, consilier pe lângă guvernul din Lemberg, care în 1803 vorbind despre țara noastră, caracterisează astfel ocârmitorii ei:

«Bucovina pare a avea soartea de a vedea în fruntea ei totul ce e incapabil, imoral și egoist în monarhia întreagă. Domnii aceștia... înjură neconcenit această biată poporațiu, care a pus totuși temelia fericirii lor de pe acest pământ; ei o numesc barbari, oameni dobitociți».

Cât de puțin s'au schimbat vremurile de atunci înceacel!

Iată de ce acum, când Austria nouă se luptă ca să primească ființă, simțim atâtă satisfacție, că am ajuns să vedem cu ochii prăbușirea Austriei vechi.

Dar, în ea se cuprinde locașul nostru de suferințe de aproape 150 de ani. De aceea în fața mormântului ei ne cuprinde evlavia și pietatea, și în liniștea care începe să intre în sufletele și inimile noastre, pornim să-i construim și noi un monument etern, aşa cum l-au visat părinții noștri și cum a strălucit o viață întreagă înaintea ochilor noștri. Înaintea lui se vor închinde, fericindu-ne, copiii noștri.

Când românul se desparte de mormântul creștinului el zice: «Dumnezeu să l ierte».

Așa-i zicem și noi: Dumnezeu s'o ierte!

A căzut guvernul lui Marghiloman. Gazeta ungurească Pesti Napló, vorbind despre situația politică generală, scrie următoarele:

«În cunoștință deplină a seriozității vremurilor și întâmplărilor de azi vestim și aceea, că guvernul lui Marghiloman a căzut, ajungând din nou ministru Brătianu, care voiește să declare iarăș răsboi Ungariei».

Cetățeni din oraș și comitat!

Trăim clipe mari — zile istorice și de prefaceri.

Potrivit acestor vremi grele — datorința de căpetenia a noastră a tuturor trebue să fie: *susținerea ordinei*, asigurarea vieții și avutului cetățenilor aparținători la diferențele națiunii și religiuni, — și păstrarea calmului și linistei indispensabile pentru viațuirea pașnică.

Facem călduros apel către toți cetățenii orașului și comitatului Sibiu, ca în acțiunile lor să se conducă de aceste principii creștinești, umanitare și sfinte.

Nimenea să nu depășească liniile de conduită serioasă și legală.

Să aștepte desvoltarea evenimentelor în liniște.

Lozinca e: *liniște și demnitate, respect reciproc*.

Sibiu, în 1 Noemvrie 1918.

Schöpp, Alispán. *Dr. Goritz*, Bürgermeister. *Dr. Bocia*, avocat. *N. Ivan*, asesor consistorial. *Ioan I. Lăpădatu*, director de bancă. *Dr. Ilie Beu*, medic. *Walther Béla*, tankerületi főigazgató, m. k. pénzügyigazgató. *Kálfürst Imre*, nyomdavezető. *Dr. Kormoss Emil*, ügyvéd. *hcg. Hohenlohe Károly E.*, prépost plébános. *Budai Lajos*, főmozdonyvezető. *Farczady Ferencz*, vonatvezető. *Emil Neugeboren*, Reichstagsabgeordneter. *Rudolf Brandsch*, Reichstagsabgeordneter. *Zágoni Gábor*, kir. tanácsos, közigazgató. *Papp Lajos*, állomás főnök. *Dr. August Gmeiner*, Rechtskonsulent der Hermannstäder Allg. Sparkassa. *Albert Ganther*, Weissbäckermeister. *Dr. Adolf Schullerus*, Stadtpräfekt. *Fritz Buertmes*, Baumeister. *Nagy József*, reformatus pap, esperes. *Szamosfalvy Miklós*, posta távirda főtit. *Romulus Bucsa*, preot. *Stefan Moga*, măestru brutar. *Dr. Nic. Bălan*, profesor. *George Poponea*, conducător de tipografie. *Nicolae Togan*, protopop.

Puși în libertate

Primim următoarele:

Stimate d-le Redactor!

Vă rog să publicați în «Telegraful Român» următorul anunț:

Subsemnatii vestim prin aceasta pe toți pretinii și cunoșcuții că după trei ani de zile, petrecuți în arest preventiv în temniță tribunalului marșal

din Cluj, am fost puși în libertate și ne-am întors la căminurile și rosturile noastre.

Temeul liberării a fost un act preainalt al *Maiestății Sale* Impăratului și Regelui, prin care a ordonat sistarea procesului, eliberarea, restituirea în toate drepturile și reabilitarea deplină.

1. *Coman Baca*, preot, ort. rom. în Poplaca.

2. *S. Bota*, Brașov.

3. *Ioan Coman*, preot ort. rom. în Intorsura Buzăului.

4. *Romul Cristolovean*, director, înv. al școalei din Rășnov.

5. *Pompiliu Dan*, director, înv. al școalei din Zărnești.

6. *Dumitru Grecean*, preot ort. român în Hărman.

7. *Nicolae Hamza*, învățător în Ghimbav.

8. *Ioan Modroi*, preot-capelan, în Intorsura Buzăului.

9. *Dr. Zaharie Muntean*, avocat, Alba-Iulia.

10. *Ioan Nan*, preot în Sănpetru.

11. *George Negoeșcu*, preot în Intorsura Buzăului.

12. *Victor Pop*, farmacist, Săliște. Alba-Iulia, 30 Octombrie 1918.

Dr. Zaharie Muntean.

Audiența unui deputat român la Arhiducele Josif

Despre audiența acordată deputatului Dr. Al. Vaida de către Arhiducele Iosif, zilele din capitală publică următoarele amănunte:

«Alteța Sa regală, Arhiducele Iosif, — spune deputatul Vaida, — m'a invitat să-i expun ce punct de vedere politic urmărește națiunea română în fața stărilor de astăzi. I-am vorbit în toată sinceritatea. În cursul unei audiențe de aproape un ceas, am spus Arhiducelui, că dăla 1886 eu săn primul politician român, care a putut să se înfățișeze oficial înaintea unui Habsburg, deoarece guvernele, care au urmat unele după altele, au știut să afle totdeauna mijlocul de a ține de parte de tron pe orcare popor nemaghiar. Starea de azi și situația monarhiei trebuie atribuite tocmai acestor răi sfătuitori ai coroanei; conducătorii politici ai națiunii române nu poartă pentru aceasta nici o răspundere.

«Dispoziția sufletească a națiunii române este plină de amărăciune. Pe lângă toate jertfele sale mari, aduse pentru casa dominoare și pentru patrie, națiunea română a fost dată la o parte din viața de stat, și drepturile sale naturale și istorice n'au fost luate în seamă.

FOIȘOARA

Cătănești

— De caporul Sava Cliuci din Bucovina —

Frunză verde floricele,
Zis-am inimioarei mele:
Dragă inimioara mea,
Oare ce te zbați așa
Si de ce te zgomești?
Si susțești-mi amărești?
Ce te zbați așa de tare,
Ca apa pe-o gârlă mare?
De ce nu ești linîștită,
Pentru ce ești așa tristă,
De ce nu ești destădată,
Cum erai de altă dată?
— Dară ea nimic nu-mi spune,
Ci arde ca un cărbun.
Dar știu de ce plângă ea
Si de ce e'n voie rea,
De ce sare ne'ncetă
Ca peștele pe uscat:
Nu plângă de nici un bine,
Ci de lacrimi și suspine!
In loc de aș fi acasă,
Şăs merge ziua la coasă,
Eu stau aici'n «dekung»,
In apă până'n genunchi,
In loc de a merge la sapă,
Eu stau cu pușca 'ncărcată,

Tot cu moartea lângă spate.

*In loc de-a merge la joc,
Eu stau în pară de foc,
Par că sănătă fără noroc:
Nici nu mor, nici nu trăesc,
Mă chinui și năcăjesc.
Că's străin de a mea fără,
Inima îmi arde'n pară.*

Ingrășarea pământului

— De Sandu Aldea —

Nu departe de Răscrucă erau vre-o trei grădini bulgărești. În fiecare an, așa pe la toamnă, veneau carăle bulgare să ri dice gunoiul de vite din curtea fiecărei gazde. Si atunci auzeai vorbe ca acestea:

— Ai bălegar (gunoi), măi române?
— Am destul!
— Ce-mi dai pe el?
— Héhé! Mai vrei și bani. Să fi bun-bucuros că te scapi de el.

Si totdeauna, ciondânea se sfârșea astfel: Bulgarul încărcă tot bălegarul pe car și plecă.

Dar românul tot credea că a câștigat ceva: a pus pe bulgar să-i râncască și să-i facă curtea curată ca oglinda.

Numai de Dinu Simeon Militaru nu se lipseau bulgarii. Acesta căt ii vedea, ii lăua la goană și se 'nfuriă, se năcăjea de

obrăznicia lor și de lenea Răscrucenilor. Pornea prin sat și unde vedea oameni, li opreă:

— Bine, măi oameni buni, cum vă înduраți voi să dați de-a gata bulgărilor bălegarul cu care ați putea îngrișă locurile voastre? Va să zică: grădinărul are trebujă, voi nu! Voi avea pământuri bune, și sănăti șișreți ca oaia de baltă: puneti pe alii să vă măture curtea. Cuminte mai sănăteți!

— Da ce vrei să-i facem? Noi tot il ardem primăvara în groapa dela marginea satului. Pentru foc avem lemne. Ce vrei să-i facem?

— Încă mă mai întreb? răspundeă atunci Dinu oțărăt. Da' tu pe ce lume trăești? N'ai auzit tu până acumă, că e bine să duci bălegar pe câmp, pentrucă îngrișă locul?

— Ba am auzit, dar...

— Ai auzit, dar ai văzut pe cineva punând gunoi pe loc?

— Te-am văzut pe tine astă toamnă.

— Hei, haideți la mine să vă arăt cum fac.

— Hai!

Si în totdeauna, ceata venea cu el. Mulți din ea veneau nu pentru a învăța ceva, dar pentru a nu măhnă pe ginerele preotului

Cum li vedea în curtea lui, Dinu le

arăta întâi grajdul, dându-le toate lămuriri pe care le credea el folositore. Grajdul venea așezat cu față la miazăzi și în dosul lui, așa dar înspre miazănoapte era grămadă de gunoi.

— Mai întâi, — începea Dinu, — eu rănesc în fiecare zi în grajd. Gunoiul il pun, cum vedeți, aici, potrivindu-l bine și călcându-l. Pun la un loc și gunoiul de cal și pe cel de bou. Si gunoiul începe să putrăzească. O mulțime de vietăi mici, mici de tot, atât de mici că nu le putem vedea cu ochii, sănătă în grămadă. Ele roesc, foesc, se hrănesc, infierbântă, do-spind, potrivindu-unele părți ale bălegarului. Când văd că pările au putrăzit, atunci știu că bălegarul e gata de dus pe loc. Dacă atunci n'am timp, il acoper cu pământ ca la un cot de grosime și aștepț să fiu mai slobod.

Când am mai scăpat nițel, — că de muncă nu scapă omul până muri, — il incarc frumușel și-l duc pe câmp. Acolo aji văzut voi cum fac: las o depărtare ca de doi stânjeni între grămăjoarele de gunoi și apoi împrăștia cu furca tot gunoilul, potrivindu-l tot atât de gros pretutindeni. Eas când l-am împrăștiat, tabăr cu plugul pe loc și-l bag sub brazdă. Apoi când fac ară

«Dela începerea răsboiului, românii mai ales au fost expuși într-o prigonișor neomenești, atât ca națiune, — în așezările sale», — că și ca persoane. Și când Majestatea Sa a dat amnistie tuturor popoarelor din Austria, români au așteptat cu drept cuvânt acelaș lucru, — dar s'au înșelat în nădejde.

«Națiunea română stă pe punctul de vedere al declarării date în parlament. Ea voiește să-și exerciteze dreptul de dispunere asupra sa, pe care i-a recunoscut și reprezentanța din străinătate a monarhiei. În fond dorește să ducă o viață nestanjenită națională și de stat, în raport de coordonare cu celelalte națiuni, să hotărască însăși asupra sortii sale și în legătură cu aceasta să-și aibă reprezentantul său la congresul de pace. Nația română, după experiențele de până acum, nu se poate încrede nici unui factor politic sau bărbat de stat, cărui stau în afara de sine. De altfel dreptul hotărârii definitive aparține exclusiv adunării naționale române».

Despre observările Arhiducelui Iosif, deputatul Vaida a zis, că Alteța Sa regală și-a exprimat de repetate ori înainta Sa considerație și iubire pentru națiunea română; ca soldat a avut ocazia să cunoască distinsele virtuți ale românilor, pentru care poartă cele mai mari simpatii.

Știri din Budapest

Sfatul ministrilor lui Károlyi declarând țără republică a hotărât să pună jos armele pe toate fronturile.

Guvernul maghiar a rugat puterile antantei, că intru cât astă de lipsă să ocupe teritorul țării, spre scopul acesta să trimită trupe franceze și engleze.

Din Geneva se vedește, că între condițiile de armistițiu ce le pune antanta, se găsește și aceea că orașele Praga, Laibach și Agram, apoi Ardealul să le ocupe trupele antantei.

Nr. 1366/1918

Conecurs

«Asociația pentru literatura română și cultura poporului român» publică concurs, cu începutul anului școlar 1918/19 pentru o bursă de K 300. — anual din «Fundația Ioan Petran». Această bursă este destinată pentru studenți universitari români, cari urmează la una din facultățile universității din Cluj. Cei impărtășiți de această bursă vor fi obligați a lăua parte la «Masa studenților academicici» din Cluj.

Ceice reflectează la această bursă au să înainteze Comitetului central al Asociației (Nagyszeben—Sibiu str. Șaguna Nr.

6), până la 25 Noemvrie n. a. c., împreună cu petiția, următoarele acte:

1. Atestat de botez;
2. Atestat că sănătății înscriși la universitate și că urmează studiile;
3. Atestat că sănătății înscriși la sprijin și că au purtat morală bună;
4. Atestat referitor la progresul făcut în studii în anul școl. trecut;
5. Declarație, că nu mai beneficiază de altă bursă.

Sibiu, în 1 Noemvrie 1918.

A. Bârseanu, Romul Simu,
președinte secretar supl.

Odăjii bisericești

— Dare de seamă. — Mulțumită —

In comuna noastră bisericească Șard (tractul Sighișoara) la îndemnul subscrizorului, pentru procurarea odăjiilor bisericești, au contribuit credincioasele femei următoarele sume:

1. Maria și Victoria Câmplean	K 200
2. Floarea Câmplean	200
3. Văd. Vârsavia B. Soanea	14
4. Marița Crișan	20
5. Văduvul Ioan Boeriu din Ch. Mărtănuș	10
6. Ioana I. Răgulă	80
7. Maria M. Răgulă	20
8. Gafia Câmplean	50
9. Lucreția Câmplean	20
10. Văd. Ioana Câmplean	20
11. Iudita Câmplean	40
12. Vinczi Dénes-né	30
13. Văd. Maria N. Pavel	20
14. „ Florea Răgulă	50
15. Maria J. Bucur	50
16. Gafia Marcu	50
17. Ana Barb	100
18. Ioana I. Bucur Barcian	60
19. Anica Mih. Diac, tin.	60
20. Anica I. Marcu	50
21. Anica T. Diac	20
22. Sofia T. Socaciu	30
23. Zena Marcu	20
24. Ioana I. Socaciu	30
25. Victoria I. Suciu	20
26. Floarea Mih. Dan	20
27. Anica Socaciu	30
28. Anica Mih. Diac, sen.	50
29. Floarea Zah. Pavel	10
30. Ana Z. Stoica	100
31. Văd. Ana N. Bucur Cosma	20
32. George P. Socaciu	50
33. Văd. Marta Socaciu	20
34. Maria Petr. Dan	50
35. Văd. Maria Hidvegi	10
36. Ana Irimie Morariu	10
37. Văd. Maria I. Pavel	60
38. Lucreția Patr. Pavel	50
39. Zena V. Pavel	50
40. Vârsavia și Maria B. Soanea	90
41. Văd. Ana I. Todea	20
42. Ioana I. Marcu	40
43. Văd. Maria I. Suciu	10
44. Floarea N. Achim	10
45. Văd. Ioan Vila	20
46. Florica V. Lăpădat	20
47. Anica T. Marcu	25
48. Maria N. Diac	25
49. Maria Z. Marcu	25

50. Bakó Zsuzsika	6
51. Maria Zach. Bucur	40
52. Maria I. Hidvegi	30
53. Maria M. Socaciu	25
54. Maria Vas. Diac	20
55. Maria T. Dan	20
56. Ana P. Lăpădat	30
57. Ioana Mih. Gabor	40
58. Maria I. Dan	10
59. Ana G. Todea	18
60. Văd. Ana Gligor	36
61. Sofia G. Pavel	80
62. Parasch. G. Bucur	30
63. Văd. Ioana Dan	10
64. Ioan Soanea	40
65. Vironica Dan	20
66. Văd. preoteasă Ioana Dan	100
67. Preoteasă Mișu Dan	100

In total K 2734

Pentru aceste daruri, Dumnezeu să le dea tărie și putere să mai poată ajutora biserica noastră.

K. Șard, în 28 Octombrie 1918.

Ioan Dan,
paroh ort. rom.

Stirile zilei

Consiliu național în Sibiu. Magistratul orașului Sibiu s'a constituit sub prezența primarului în consiliu național. Ceea ce se aduce la cunoștință locuitorilor, cu orânduirea de-a se supune necondiționat disponibilitățile sale.

Excese în orașe ardeleni. În Brașov, Cluj, Sighișoara și alte orașe ardeleni s-au petrecut nopțile acestea regreteabile excese: s'au spart și jăfuit multe prăvălii din partea soldaților înarmați, însotiti de elemente dubioase, care voesc să exploateze clipele critice de astăzi.

In Sibiu asemenea s'au întâmplat desordini în numeroase locuri. Sâmbătă seara, pe la 6 ore, au pătruns câțiva soldați înarmați, urmași de popor de jos, în curtea magistratului, au spart câteva ferestre și au liberat persoanele deținute la poliție (trei femei bătrâne). De acolo au plecat la arestul garnizoanei, din Strada sării, liberând și acolo prizonierii. Același lucru l-au făcut cu prizonierii de răsboi ruși, aflători în lagărul din Strada Schewis. Câteva mii de ruși au ieșit de acolo și căntând Marsiliaza au plecat spre gară, împreună cu soldați de-a noștri. O parte dintr'înșii a putut pleca spre Copșa și Vinț cu trenul. Soldații adunați în gară, au spart și jăfuit magazine și vagoane. Șeful stației, d-l L. Papp, ajutat de un detașament de soldați, a izbutit să opreasă excese mai mari. Pe la 10 ore, și după aceea, cete înarmate, trăgând mereu focuri de pușcă și revolver, și sprinjinite de vagabonzi, au sfârmărat ușile și vitrinele prăvăliilor în Piața mare, Strada principală, și în alte străzi, de unde au cărat tot ce au putut. Geamuri sparte, cuie, lăzi rupte, porțelan, cartoane aruncate și a. mărturisesc și în ziua următoare jaful comis. Întreaga noapte n'au încetat focurile de pușcă și revolver. În ziua următoare s'au lăsat întrise măsuri, ca barbaria de Sâmbătă să nu se mai repete.

Neadevar. Știrea adusă de Nagysz. Reggel Ujság conform căreia populația Sibiului în ședință ținută Vineri în 1 Nov. st. n. s'ar fi declarat și în privința consiliului național maghiar din Budapest, nu corăspunde adevărului. În ședință amintită s'au lăsat numai dispozitii privitoare la asigurarea ordinei și liniei orașului, — dispozitii publicate pe pagina a doua a numărului nostru de astăzi.

Constituanta Bucovinei. În 27 Octombrie 1918 s'a ținut în Cernăuț Constituanta românească a Bucovinei.

Stiri amănunte despre importantul act istoric și decursul sărbătoresc al adunării constituante vom publica în numărul cel mai apropiat.

Delegații Germaniei la congresul de pace. Cercurile autorizate germane se ocupă cu ideea, cine se reprezintă Germania la tratativele de pace. În locul prim se pot menține numele fostului secretar de stat Kühlmann; în al doilea loc este vorba de prințul Lichnowsky.

Turburări în Croația. Pe teritorul croat se petrec, cum vestesc ziarele, zilnic numeroase turburări. Bandele desertorilor numiți cadre verzi («zeleni kader» — au stat în vară, ca dezertori, mai mult în codri verzi) jăfuesc acum și aprind satele. Atacă trenuri și le curăță de averi, aşa încât circulația pe unele linii a trebuit întreruptă. Desertorii trimiț negustorilor și bancherilor din Zagreb scrisori de amenințare, cerându-le bani și alimente. Consiliul național din Zagreb a publicat statul pentru mai multe comitati.

Măsuri pentru păstrarea ordinei în Sibiu. Primarul orașului nostru, Dr. Goritz a convocat încă Vineri la o consfătuire pe reprezentanții naționalităților din oraș, pentru a luă măsuri în scopurile liniștirii populației și a prevenirii evantualelor turburări.

S'a hotărât să se publice un apel în trei limbi: românește, nemțește și ungurește subscrise de toți cei de față la consultare și să se afișeze la locuri potrivite. La alt loc al ziarului nostru publicăm apelul amintit.

S'a mai decis să se formeze un comitet de cetățeni, care va avea să se îngrijească de susținerea ordinei în străzile orașului. Comitetul se compune din 132 membri: români, sași și maghiari.

† Nicolae Maniu, preot ortodox român în Băcăinți, și-a dat sufletul în mâinile Creatorului la 12/25 Octombrie a. c., după lungi și grele suferințe în al 59. an al etății și al 36-lea an al preoției sale. Înmormântarea i s'a făcut, după ritul bisericii ortodoxe române, Duminecă în 14/27 Octombrie a. c., la orele 11 a. m., în cimitirul bisericii din Băcăinți. În veci pomenirea lui!

Regimentele noastre să vină acasă! Aceasta-i dorința noastră cea mai ferbinte, să apere părinții, femeile și copiii. Cu iniția infiorată de durere am urmărit comunicatele luptelor din vîmpâile Franței, unde săngerează din greu feciorii și frații noștri apărând astăzi fără nici un rost interese străine de noi. Ladul de la Verdun și părurile încalcite din Argoni nu au sărăcit neamul de atâta vîței; n'au ce să mai lupte în Franță; cerem ca regimentele românești să fie scoase din frontul apusean și aduse acasă.

Marele vas «Viribus Unitis» cufundat Din Pola se anunță: Ofițerii italieni dela marină au cufundat marele vas austro-ungar construit la anul 1911, *Viribus Unitis*.

† Văd. Maria Stireciu născ. Steflea, din Săliște, a început din viață la 30 Octombrie n. 1918 — zece zile după moartea soțului său — la 3 ore d. a., în etate de 30 ani. Înmormântarea i s'a făcut Vineri în 1 Noemvrie n. la 2 ore d. a., după ritul ort. rom. În cimitirul dela biserică cea mare din Săliște. Fie-i ţărâna usoară și memoria binecuvântată!

Aviz. Prelegerile la gimnaziul român gr. or. din Brad s-au sistat până în 1/14 Noemvrie 1918, din cauza boalei spaniole.

Direcțunea.

Cărți din România. Ziarele budapestene scriu: Se pot de aici încolo aduce și trimite cu poșta orice cărți din România și tipărituri, în aceleși condiții ca și din orice țară neutrală.

Lupta submarinelor a încetat. În ultimele zile din Octombrie, cum scriu ziarile parisiene, a încetat cu totul lupta submarinelor germane. Sistarea dușmanilor se atribue ordinului dat de ofițerii marinei germane, care s'a simțit îndemnat a lăua astfel de măsură în urma notei lui Wilson.

Mersul trenurilor. Sosesc, în gara din Sibiu, dela:

Nocrîh	la 6:43 i. d. a.
Ciznădie	7—
Vinț	7:25
Copșa	3:05 d. a.
Ciznădie	3:22
Făgăraș	12:23
Turnu Roșu	5:

Nr. 642/1918.

(275) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Sohar, protopresbiterul Abrudului, se publică concurs nou cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sănt cele fasonate în coala B, pentru întregirea dotației dela stat.

Cereri de concurs, instruite conform legilor din vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu în terminul deschis, ear conurenții cu prealabila încuviințare a subsemnatului, se vor prezenta în vre-o Dumineacă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Abrud, 6 Octombrie 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Abrudului, în conțelegeră cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu,
protopop.

Nr. 1535/1918.

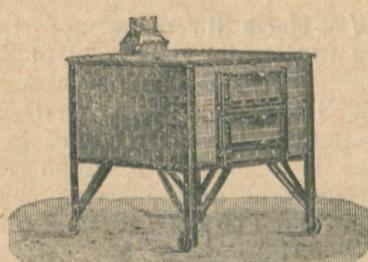
Anunț de licitare

Marți în 12 Noemvrie a. c. înainte de amiază la 9 ore se ține la scaunul orfanal orășenesc (Strada Măcelarilor Nr. 4, etajul I, ușa 8) licitarea realității Roșca, Neppendorferstrasse 31, cu prețul de strigare zece mii coroane.

Condițiunile de licitare se pot vedea înainte d'ameazi la oficiul numit.

Nagyszeben, 29 Octombrie 1918.

Scaunul orfanal orășenesc.

Cuptor de casă

coace ieftin și rațional până sănătoasă, gustoasă, ușor de înstuit. Cere cu $\frac{3}{4}$ mai puțin material de foc.

Se poate coace de două ori, fără a face a doua oară foc.

Se mișcă pe roate. Poate fi așezat în anticameră, în bucătărie, chiar și afară în liber.

In orașul Sibiu și în împrejurime se întrebunează spre mulțumire deplină.

Depozit de sobe de faianță (Kachelöfen),
≡ sobe de foc permanent ≡
 și tot soiul de cuptoare, se găsesc earăș în mare assortiment la

Carl F. Jickeli, Sibiu și Alba-Iulia

Cartoane pentru coperiș sau Hârtie de cătran (Dachpappe)
 : de bună calitate se află earăș la :

Carl F. Jickeli, Filială, în
 3—3 (273) **Sibiu, Piața mare.**

La «Librăria Arhidicezană» în Sibiu : Nagyszeben se află de vânzare :

Casa dela Jerihon
 omili și cuvântări bisericești
 de
 Dr. Ioan Broșu.

Prețul: Cor. 7+ porto recom. 50 fil.

ESTE CLAR DEPLIN

că o damă cultă nu poate întrebuiță, decât pudră Diana și cremă-Diana.

Doză de probă 3— K
 Doză mare 6— K

De vânzare pretutindeni!

La «Librăria Arhidicezană» din Sibiu : Nagyszeben se află de vânzare :

Căzut-a cu un capului nostru
 cuvântări funebrale

de
 Dr. Ioan Lupaș.

Prețul unui exemplar 8 Coroane, plus porto postal recomandat 1 Cor.

Piese muzicale de Tib. Brediceanu.**Doine și cântece românești pe teme populare.**
 (Canto și piano)**Caiet I** (ediția a doua).

Foaie verde, foi de nuc.
 Cântă puiul cucului.
 Spune, mândro, adevărat.
 Vai, bădijă, dragi ne-avem.
 Bădisor depărtător.
 Cine m'aude cîntând.
 Bade, zău, o fi păcat.
 Bagă, Doamne luna 'n nor.

Caiet II (ediția a doua).

Știi tu, bade, ce mi-ai spus.
 Vino, bade, iar acasă.
 Năcăjăit, ca mine, nu-i.
 Floare fui, floare trecu.
 Cântec haiducesc I.
 După ochi ca murele.
 Trageți voi băi.
 Cine n'are dor pe vale.

Caiet III.

Păsărică mulă-ji cuibul.
 Leagăna-te frunzulijă.
 Turturea din valea sacă.
 Cântec haiducesc II.
 Ce vîi, bade, fărziu.
 Tu te duci, bade, săracă.
 Foaie verde, foaie lată.
 Pe unde umbă dorul.

Caiet IV.

Pe sub flori mă legănăi.
 Foaie verde, pup de crin.
 Sus în vîrful dealului.
 Mândro, de dragoste noastră.
 Când treci, bade, pe la noi.
 Frunză verde, frunzulijă.
 Auzi, mândro, cu cu-ști cântă.
 S'a dus cu cel de păci.

Nou!

Mă Timișe, apă rece.
 De când, bade, tu te-ai dus.
 Floricăci de pe apă.
 Cântec haiducesc III.

Caiet V.

Bade, după dumneata.
 Cucule cu peană sură.
 Toată lumea-i dintr'un neam.
 Câte flori sănt pe pământ.

Nou!**Jocuri românești pe teme populare.**

(Piano solo)

Caiet I (ediția a doua).

De doi (Lugojana) I.
 Măzărica.
 Ardeleana (ca în Banat) I.
 Pe picior I.
 Ardeleana I.
 Brâu I.
 Hora (ca în Banat) I.
 Ardeleana (ca în Banat) II.

Caiet II (ediția a doua).

Ardeleana (ca în Banat) III.
 Pe picior II.
 Ardeleana II.
 Tarina.
 Invărtita I.
 De doi II.
 Ardeleana III.
 Brâu II.

Caiet III (ediția a doua).

Brâu III.
 Ardeleana (ca în Banat) IV.
 Hajegana.
 Invărtita II.
 Pe picior III.
 Ardeleana (Abrudiana) IV.
 Brâu IV.
 Ardeleana (ca în Banat) V.

Caiet IV.

Hora (ca în Banat) II.
 Invărtita III.
 Brâu V.
 Pe picior IV.
 Ardeleana V.
 Brâu (Danju) VI.
 Ardeleana (ca în Banat) VI.
 Din Maramurăș.

Nou!

Hora III (a fetelor).
 Ardeleana VI.
 De doi III.
 Brâu VII.

Caiet V.

Invărtita IV.
 Ardeleana (ca în Banat) VII.
 Ardeleana VII.
 Brâu VIII.

Nou!

Prețul unui caiet Cor. 10— fr.

La șezătoare,

Icoană din popor (I act cu un preludiu). Text de C. Sandu-Aldea și I. Borcia.

Cuprinsul:

Preludiu și cor.	Nr. 4. A lui Moș Marin.	Nr. 9. Cântec haiducesc.
Nr. 1. Doina lui Sorin.	„ 5. Melodrama.	„ 9a. Solo de fluier.
„ 2. Mândrujă cu ochii verzi.	„ 6. Cântecul Ilenei	„ 10. Brâu.
„ 3. Cântec din bătrâni.	„ 7. De masă.	„ 11. Duet.
	„ 8. Scena.	„ 12. Invărtita și cor.

Partitura pentru canto și piano Cor. 16— fr.

Rândunica, vals (ediția a doua)
 Viorele, vals (ediția a doua)

Aurora, vals — Quadrille, pe motive românești

Preludiu Hora din «Serata etnografică» (ediția a doua)

Hora (Do ♭ minor — Cis moll) (ediția a doua)

Nou! Hora (Re ♭ major — Des dur)

Hora (La ♭ major — As dur)

Cor. 5— fr.
 „ 5— ”
 „ 5— ”
 „ 5— ”
 „ 5— ”
 „ 4— ”
 „ 4— ”
 „ 4— ”
 „ 4— ”

Pieselete epuise au apărut în edițiuni noi. De vânzare la toate librăriile românești.

Depozit general: LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ Sibiu (Nagyszeben).

„Biblioteca Șaguna”
 Redactată de Dr. I. Lupaș, Săliște.

Nr. 16—36.

Mângăiați popor!

Cuvântări bisericești
 de

Dr. Ioan Lupaș
 și alți preoți din protopopiatul Săliștei.

Se află de vânzare la Librăria Arhidicezană în Sibiu-Nagyszeben.

Prețul unui exemplar: Brosat cor. 2'50, legat cor. 3—, porto 20 fileri.

La «Librăria arhidicezană» din Sibiu : Nagyszeben se află de vânzare :

Dr. Petru Span

conferință citită la congresul invățătorilor gr.-or. români din Bihar : :

de
 Nicolae Regman.

Prețul: 30 fil. plus porto postal 6 fil.

La «Librăria arhidicezană» din Sibiu : Nagyszeben se află de vânzare :

Brazde în ogorul lui Hristos

de

Dr. Ștefan Cioroianu.

Prețul unui exemplar 6 Coroane, plus porto postal recomandat 1 Cor.